

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCCX. ad annum MLXXIII.

Parisiis, 1644

Vita Et Epistola Ioannis Papae XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15625

ANNO
CHRISTI
952

vt in multis Conciliis firmatum est, quia diuina ministeria contrectant, ab vxoribus abstineant. Ceteri autem clerici, quando ad maturiorem ætatem peruenerint, licet nolentes, ad continentiam cogantur.

CONCILIUM

ANNO
CHRISTI
953

APVD SANCTVM THEODERICVM,
ADVERSVS RAGENOLDVM COMITEM.

FLODOARDVS *in chronico*. Anno DCCCCLIII. Synodus quinque episcoporum apud sanctum Theodericum in territorio Rhemenſi celebratur, Artaldo archiepiscopo præſidente: ad quam vocatus Ragenoldus comes, ob res ecclesiasticas ab eo peruasas, venire noluit; sed deprecatus est regem, ne excommunicaretur, vt ad Synodum mitteret: cuius excommunicatio, rege petente, tunc intermissa est. *Idem auctor ab Odalrico Artaldi successore anno tandem DCCCCLXVI. excommunicatum docet.* Odelricus, *inquit*, archiepiscopus Ragenoldum comitem excommunicat pro villis ecclesiæ Rhemenſis, quas pertinaciter detinebat: & ipse comes loca quædam eiusdem episcopii cum suis peruadens, rapinis incendiisque deuastat.

VITA ET EPISTOLA

ANNO
CHRISTI
955

IOANNIS PAPÆ XII.

IOANNES Alberici illius qui Vrbi dominabatur filius, apostolicam sedem inuasit anno Domini 955. tempore Constantini VIII. imperatoris. Et quamquam huic legitima ætas aliaque omnia deessent quæ in legitimo pontifice requiruntur, tamen accedente postea consensu totius cleri visum est hunc potius esse tolerandum, quam ecclesiam schismate aliquo, quod alioquin exortum fuisset, diuidendam. Cumque vniuersa ecclesia catholica sciret

Ioannes
qua ætate
pontifex
factus sit.

Nomen
suum pri-
mus post
Petrum
mutauit.

minus malum esse caput quantumlibet monstrosum proferre, quam vnum corpus in duo secari, & duobus capitibus informari, eundem toto orbe terrarum tamquam verum & legitimum pontificem venerata fuit. Hic reuera primus est inuentus, qui sibi nomen mutauit, quique ex Octauiano pro mutata non exuta tyrannide voluit Ioannes nominari. Ob temporale Urbis dominium, Albericus pater filium suum Octauianum nominauerat: ille contra pontificatum & spirituale dominium totius orbis consecutus, spirituali nomine hoc Ioannis appellari voluit. Idem iuuenili ardore spirans minarum & cædis, collecto exercitu copiisque auxiliariis ex Spoletano ducatu conductis, aduersus principem Capuanum nomine Pandulphum bellum mouit: cui cum ille Salernitanorum ope & auxilio fortiter resisteret, ad propria redire pacemque per legatos petere coactus fuit. Huius tempore Berengarius solutus timore defuncti Luithulphi filii Ottonis, qui ad coercendam ipsius Berengarii tyrannidem in Italiam missus erat, per vniuersam Italiam impune grassabatur, & profana simul & sacra absque delectu deuastabat. Qua de causa Ioannes papa tyrannidem illam non amplius ferens, legationem misit ad Ottonem regem Germaniæ, suppliciter, auctore Luitprando, literis & signis regem orans, quatenus pro Dei amore, sanctorumque apostolorum Petri & Pauli, quos delictorum suorum cuperet esse remissores, se sibi commissam sanctam Romanam ecclesiam ex suorum inimicorum faucibus liberaret, ac saluti & pristinae libertati restitueret. Cumque idem eodem tempore auctore Deo Mediolanenses per deputatam legationem petiuissent, Otto, antequam e Germania recederet, Vvormatiæ comitia habuit, in quibus filium suum Ottonem, ex Adelheide genitum, creauit regem, eumque Vvilelmo Moguntino archiepiscopo ex alia vxore filio nutriendum commisit, præstitaque per iuramentum fidelitate & securitate sedi apostolicæ, de futura successione in Romano imperio eiusque iuribus ac titulis promissionem accepit. His præuiis rex piissimus, inquit Luitprandus, collectis copiis in Italiam percitus venit, tantoque Berengarium atque Adelbertum celerius expulit, quanto euidentius constat, quod commilitones Petrum & Paulum sanctissimi-

Legationem ad Ottonem misit Ioannes.

Ottonem imperatorem creat.

mos

mos apostolos habuit. Postquam ablata suis quæque dominis restituisset, anno Christi Redemptoris 962. qui erat septimus annus pontificatus Ioannis, Romam venit, ibique magno cum honore miroque ornatu & apparatu susceptus, a pontifice cum applausu totius populi imperator & Augustus vocatus & ordinatus vnctionem imperii suscepit. Quæ vero post hæc legitime peracta Ioanni papæ restituerit, quæque dona ille ecclesiæ Romanæ adiecerit, indicat ipsum authenticum donationis diploma, quod aureis literis exaratum Romæ in castello sancti Angeli asseruatur. Pro gratia referenda pontifex omnesque Urbis optimates supra corpus beati Petri iurarunt, se nunquam Berengario atque Adelberto auxiliaturos: atque ita imperator Roma discedens Papiam se contulit.

Interea Ioannes pontifex ad defectionem sollicitatus, immemor iuramenti præstiti, Adelberto se coniunxit. Ioannes deficit ab imperatore. Quod cum imperator per nuntios vndique redeuntes verum esse intellexisset, Luitprandus eum dixisse scribit: Puer est, facile bonorum immutabitur exemplo virorum: spero eum obiurgatione honesta, suasionem liberali facile ex illis sese emerfurum malis. Cum hac de causa imperator Romam rediisset, papa simul & Adelbertus aufugerunt. Ciues vero, inquit Luitprandus, sanctum imperatorem cum suis omnibus in Urbem susceperunt, fidelitatemque promiserunt: hæc addentes, firmiterque iurantes, nunquam se papam electuros aut ordinaturos præter consensum atque electionem domini imperatoris Ottonis Cæsaris Augusti, filiique ipsius regis Ottonis. Post triduum quam Romam venisset, auctoritate Ottonis habita est Pseudosynodus, qua Ioanne in ordinem redacto subrogatus est pseudopapa Leo octauus; quem ille, post abitum Ottonis in Urbem reuocatus, velut adulterum & inuasorem sedis deposuit, rescissis omnibus illius Conciliabuli actis, quibus nullo iuris & antiquitatis ordine seruato, Ioanne papa amoto, suffectus fuerat. De infausto Ioannis papæ exitu, auctor qui asseritur Luitprandus hæc scribit: Quadam nocte extra Romam dum se cum cuiusdam viri vxore oblectaret, in temporibus adeo a diabolo est percussus, vt intra dierum octo spatium eodem sit vulnere mortuus. Non quia, vt ille ait, iuste damnatus, iniuste rece-

Concil. Tom. 25.

N

ptus fuerit; sed quia tot tantisque vexationibus a Deo admonitus a peccatis consuetis non abstinuit. Quamquam ista quæ apud Luitprandum narrantur, non tam ipsius sint, quam hominis aduersarii, & Ottoni plus nimio adscribentis, tamen veritatem eorum non controuerto; utpote quod nullum dispendium afferant fidei catholicæ, de qua vnanimi consensu profitemur, Petrum Petrique successores post acceptam Christi promissionem, in moribus quidem, non autem in fide, deficere posse. Contigisse obitum Ioannis papæ anno 964. pridie Idus Maii, in Reginonis auctario asseritur.

EPISTOLA
IOANNIS PAPÆ XII.
AD SANCTVM DVNSTANVM CANTVARIENSEM
EPISCOPVM.

De concessione pallii.

*Ioannes episcopus seruus seruorum Dei confratri Dunstano
Dorobernensis ecclesie archiepiscopo vite perpetue
permanendam in Christo salutem.*

Si pastores ouium solem geluque pro gregis sui custodia die ac nocte ferre contenti sunt, & oculis conspiciunt vigilantibus, ne aliqua ex ouibus aut errando pereat, aut laniata moribus rapiatur, quanta cura quantoque sudore debemus esse peruigiles ob salutem animarum, qui dicimur pastores esse earum? Attendamus igitur nos officium exhibere erga custodiam ouium dominicarum, ne quasi lupo veniente territi fugiamus, ne in die diuini examinis pro desidia nostra ante summum pastorem & negligentia vestra excruciemur, vnde modo honoris reuerentia in sublimiore arce ceteris diiudicamur. Primatum itaque tuum, in quo tibi ex more antecessorum tuorum vices apostolicæ sedis exercere conuenit, ita tibi ad plenum confirmamus, sicut beatum Augustinum eiusque successores præfata ecclesiæ pontifices habuisse dignoscitur.

Pallium vero fraternitati tuæ ex more ad Missarum solennia celebranda commendamus: quo tibi non aliter uti concedimus quam eo vsu quo antecessores nostri prodi-

derunt, ecclesiæ tuæ priuilegiis in suo statu manentibus. Neque tua prudentia hoc incognitum habet, vel quicumque, quantum indumenti honor moderatione actuum tremendus erit. Honestati morum tuorum hæc ornamenta conueniunt, quatenus, Deo auctore, posses esse conspicuus, ita ut vita tua filiis tuis sit regula: & in illa, si qua fortitudo illis inest, dirigantur, dum in ea quæ imitentur aspi-
Et in fine epistolæ.

Sancta Trinitas fraternitatem vestram gratiæ suæ protectione circumdet, atque ita in timoris sui viam te dirigat, ut post vitæ huius amaritudinem ad aeternam peruenire simul mereamur dulcedinem. Et hoc scriptum est per manum Leonis scriniarii sedis apostolicæ in mense Octobris, indictione quarta, die primo Kalendas Octobris, anno * duodecimo summi pontificis Ioannis.

* sexto,
 Ioannis
 pontifi-
 cis.

DIPLOMA

OTTONIS IMPERATORIS.

De confirmatione iurium Romanæ ecclesiæ. Autographum ipsum aureis literis exaratum asseruatur
 Romæ in castello sancti Angeli.

*In nomine Domini Dei omnipotentis Patris & Filii
 & Spiritus sancti.*

EGO Otto Dei gratia imperator Augustus, vna cum Otone glorioso rege filio nostro, diuina ordinante providentia, spondemus atque promittimus per hoc pactum confirmationis nostræ tibi beato Petro principi apostolorum & clauigero regni cælorum, & per te vicario tuo domno Ioanni summo pontifici & vniuersali XII. papæ, sicut a prædecessoribus vestris vsque nunc in vestra potestate atque ditione tenuistis & disposuistis ciuitatem Romanam, cum ducatu suo, & suburbanis suis, atque viculis omnibus, & territoriis eius, montanis, & maritimis, litoribus atque portibus, seu cunctis ciuitatibus, castellis, opidis, ac viculis Tusciæ partibus, id est, Portum, Centumcellas, Cerem, Bledam, Marturianum, Sutrium, Nepem, Castellum, Gallisem, Ortem, Polimartium, Ameriam, Tudam, Perusiam cum tribus insulis suis, id est Maiore, Minore, Puluenfim, Narniam, & Vtriculum, cum omni-

Concil. Tom. 25.

N ij

bus finibus ac territoriis ad suprascriptas ciuitates pertinentibus. Nec non exarchatum Rauennatem sub integritate, cum vrbibus, ciuitatibus, opidis & castellis, quæ pia recordationis domnus Pippinus & domnus Carolus excellentissimus imperator, prædecessores videlicet nostri, beato Petro apostolo & prædecessoribus vestris iamdudum per donationis paginam contulerunt, hoc est ciuitatem Rauennam, & Æmiliam, Bobium, Cefenam, * Forum populi, Forum Liuii, Fauentiam, Imolam, Bononiam, Ferrariam, Comiacum, & Hadrianis atque Gabellum, cum omnibus finibus, territoriis atque insulis, terra marique ad suprascriptas ciuitates pertinentibus, simul & Pentapolim, videlicet Ariminum, Pisaurum, Fanum, Senogalliam, Anconam, Ausimum, Humanam, Hefim, Forum Sempronii, Montem Feltri, Vrbinum, & territorium Balnense, Calles, Luciolis, & Eugubium, cum omnibus finibus & territoriis ad easdem ciuitates pertinentibus.

* Forum
Pompi-
lii,

Eodem modo territorium Sabinense, sicut a domno Carolo imperatore antecessore nostro beato Petro apostolo per donationis scriptum concessum est sub integritate. Item in partibus Tusciæ Longobardorum Castellum Felicitatis, Urbem veterem, Balneum regis, Ferentum, Viterbium, Ortem, Martam, Tuscanam, Suanam, Populonium, Rosellas cum suburbanis atque viculis omnibus, & territoriis ac maritimis, opidis ac viculis seu finibus omnibus. Itemque Almus cum insula Corsica, deinde in Suriano, deinde in monte Bardonis, deinde in Berceto, exinde in Parma, deinde in Regio, exinde in Mantua, atque in Monte Silicis, atque prouincia Venetiarum & Istria, nec non & cunctum ducatum Spoletanum, seu Beneuentanum, vna cum ecclesia sanctæ Christianæ posita prope * Papiam iuxta Padum quarto milliario.

* Paduā

Item in partibus Campaniæ Soram, Arces, Aquinum, Arpinum, Theanum, & Capuam, nec non patrimonia ad potestatem & ditionem vestram pertinentia, sicuti est patrimonium Beneuentanum, & patrimonium Neapolitanum, & patrimonium Calabriae superioris & inferioris. De ciuitate autem Neapolitana cum castellis & territoriis & finibus & insulis suis sibi pertinentibus, sicut ad eas-

dem respicere videntur, nec non patrimonium Sicilia, si Deus nostris illud tradiderit manibus. Simili modo ciuitatem Caietam & Fundum cum omnibus earum pertinentiis.

Insuper offerimus tibi, beate Petre apostole, vicarioque tuo domno Ioanni papæ & successoribus eius, pro nostræ animæ remedio, nostrique filii & nostrorum parentum, de proprio nostro regno ciuitates & opida cum piscariis suis, id est, Reatem, Amiternum, Furconem, Nursiam, Baluam, & Marfim, & alibi ciuitatem Interamnem cum pertinentiis suis.

Has omnes suprascriptas prouincias, vrbes, ciuitates, opida & castella, viculos & territoria, simulque & patrimonia pro remedio animæ nostræ & filii nostri, siue parentum nostrorum, ac successorum nostrorum, & pro cuncto a Deo conseruato atque conseruando Francorum populo, iam dictæ ecclesiæ tuæ, beate Petre apostole, & per te vicario tuo spiritali patri nostro domno Ioanni summo pontifici & vniuersali papæ eiusque successoribus vsque ad finem sæculi, eo modo confirmamus, vt in suo detineat iure, principatu atque ditione.

Simili modo per hoc nostræ delegationis pactum confirmamus donationes, quas piæ recordationis domnus Pippinus rex, & postea domnus Carolus excellentissimus imperator, beato Petro apostolo spontanea voluntate contulerunt: nec non & censum vel pensionem, seu ceteras dationes, quæ annuatim in palatium regis Longobardorum inferri solebant, siue de Tuscia, siue de ducatu Spoletano, sicut & in suprascriptis donationibus continetur, & inter sanctæ memoriæ Hadrianum papam, & domnum Carolum imperatorem conuenit, quando idem pontifex eidem de suprascriptis ducatibus, id est Tuscano & Spoletano, suæ auctoritatis præceptum confirmauit, eo scilicet modo, vt annis singulis prædictus census ad partem ecclesiæ beati Petri apostoli persoluatur, salua super eosdem ducatus nostra in omnibus dominatione, & illorum ad nostram partem & filii nostri subiectionem. Ceterum, sicut diximus, omnia superius nominata ita ad vestram partem per hoc nostræ confirmationis pactum roboramus, vt in vestro permaneant iure, principatu atque ditione,

& neque a nobis neque a successoribus nostris per quodlibet argumentū, siue machinationem in quacumque parte vestra potestas imminuatur, aut a vobis inde aliquid subtrahatur de suprascriptis videlicet prouinciis, vrbibus, ciuitatibus, opidis, castris, viculis, insulis, territoriis, atque patrimoniis, nec non & pensionibus atque censibus, ita vt neque nos ea facturi simus, neque quibuslibet ea facere volentibus consentiamus. Sed potius omnium quæ superius leguntur, id est prouinciæ, ciuitates, vrbes, opida, castella, territoria, & patrimonia, atque insulæ, censusque & pensiones ad partem ecclesiæ beati Petri apostoli, atque pontificum in sacratissima illius sede residentium, nos in quantum possumus defensores esse testamur, ad hoc, vt ea in illius ditione, ad vtendum, & fruendum, atque disponendum firmiter valeant obtineri, salua in omnibus potestate nostra, & filii nostri, posterorumque nostrorum, secundum quod in pacto & constitutione ac promissionis firmitate Eugenii pontificis successorumque illius continetur, id est:

De Romanorum pontificum electione.

Vt omnis clerus, & vniuersa populi Romani nobilitas, propter diuersas necessitates, pontificum irrationabiles erga populum sibi subiectum asperitates retundendas, sacramento se obligent, quatenus futura pontificum electio (quantum vniuscuiusque intellectus fuerit) canonicè & iuste fiat; & vt ille qui ad hoc sanctum atque apostolicum regimen eligitur, nemine consentiente, consecratus fiat pontifex, priusquam talem in præsentia missorum nostrorum, vel filii nostri, seu vniuersæ generalitatis faciat promissionem pro omnium satisfactione atque futura conseruatione, qualem dominus & venerandus spiritalis pater noster Leo sponte fecisse dignoscitur.

Præterea alia minora huic operi inferenda præuidimus, videlicet, vt in electione pontificum, neque liber, neque feruus, ad hoc venire præsumat, vt illis Romanis, quos ad hanc electionem per constitutionem sanctorum patrum antiqua admisit consuetudo, aliquod faciat impedimentum. Quod si quis contra hanc nostram institutionem ire præsumperit, exilio tradatur.

Insuper vt nullus missorum nostrorum cuiuscumque impeditionis argumentum componere in præfatam ele-

tionem audeat, prohibemus: nam & hoc omnimodis instituere placuit, ut qui semel sub speciali defensione domni apostolici siue nostra fuerint suscepti, impetrata iuste vrantur defensione. Quod si quis quemquam illorum qui hoc promeruerunt violare præsumpserit, sciat se periculum vitæ suæ esse incursum.

Illud etiam confirmamus, ut domno apostolico iustam in omnibus seruent obedientiam, siue ducibus ac iudicibus suis ad iustitiam faciendam. Huic enim institutioni hoc necessario annectendum esse perspeximus, ut missi domni apostolici seu nostri semper sint constituti, qui annuatim nobis vel filio nostro renuntiare valeant, qualiter singuli duces ac iudices populo iustitiam faciant. Hanc imperialem constitutionem quomodo obseruent qui missi, discernimus ut primum cunctos clamores, qui per negligentiam ducum seu iudicum fuerint inuenti, ad notitiam domni apostolici deferant. Et ipse vnum e duobus eligat, aut statim per eosdem missos fiant ipsæ necessitates emendatæ, aut missis nostris renuntiantibus per nostros missos a nobis directos emendentur. Hoc ut ab omnibus fidelibus sanctæ Dei ecclesiæ & nostris firmum esse credatur, propriæ manus signaculo & nobilium optimatum nostrorum subscriptionibus hoc pactum confirmationis nostræ roborauimus, & bullæ nostræ impressione obfirmari iussimus.

Signum domni Ottonis serenissimi imperatoris, ac suorum episcoporum abbatum & comitum.

Signum Adalgagi Hammaburgensis ecclesiæ archiepiscopi.

Signum Hartberti Curienensis ecclesiæ episcopi.

Signum Druogonis Osnaburgensis ecclesiæ episcopi.

Signum Votonis Argentinensis ecclesiæ episcopi.

Signum Otuuini Hildesheimensis ecclesiæ episcopi.

Signum Landuuarti Mindonensis ecclesiæ episcopi.

Signum Otgeri Nemetinensis ecclesiæ episcopi.

Signum Gezonis Tortonen-

sis ecclesiæ episcopi.

Signum Hucberti Parmensis ecclesiæ episcopi.

Signum Vvidonis Mutinensis ecclesiæ episcopi.

Signum Attonis Fuldensis monasterii abbatis.

Signum Guntharii Herolfeldensis monasterii abbatis.

Signum Eberarti comitis.

Signum Guntharii comitis.

Signum Burgharti comitis.

Signum Vtonis comitis.

Signum Cronratis comitis.

Signum Ernustes.

Signum Thietheris, Ricdages,

Liupen, Hartuuiges, Arnolues,

Ingilthies, Burchartes, Retinges.

Anno dominicæ incarnationis nongentesimo sexagesimo secundo, indictione quinta, mense Februarii, decimo tertio die eiusdem mensis, anno vero domini Ottonis imperii inuictissimi imperatoris vigesimo septimo, facta est hæc pactio feliciter.

CONCILIVM
AD MATRONAM FLVVIVM
IN PAGO MELDENSI, ANNO DCCCCLXII.

ANNO
CHRISTI
961.

POST obitum Artaldi archiepiscopi, quem anno DCCCCLXI. pridie Kalendas Septembres vita functum tradunt, annitentibus episcopis quibusdam, ut Hugoni vacua iam sedes Rhemensis redderetur, res in Synodo discussa est episcoporum XIII. qui ex duabus prouinciis, ut auctor est in chronico Flodoardus, hoc anno sub medium Aprilem conuenere, nihilque sibi de Hugonis causa inconsulto Romano pontifice statuendum censuere. Synodus, inquit, tredecim episcoporum in pago Meldensi super Maternam fluuium, ex Rhemenfi videlicet ac Senonenfi diocesi celebratur, præfidente Senonenfi præfule, fatagentibus quibusdam episcopis, ut Hugoni sæpedito redderetur Rhemensis episcopium: renitentibus autem præcipue Roricone Laudunenfi & Gibuino Catalaunensi præfulibus, & asserentibus quod a tot episcopis excommunicatus a minore numero absolui non poterat, ita relinquitur vsque ad interrogationem papæ Romani. Et paucis interiectis, post allatum Roma responsum, reiecto Hugone, Odalricum in Rhemensis ecclesia ordinatum fuisse docet his verbis: Legatio veniens ab Ioanne papa intimat præfatum Hugonem, quondam episcopum, tam ab ipso papa, quam ab omni Romana Synodo excommunicatum: sed & ab alia Synodo apud Papiam celebrata. Cuius legationis redditi certiores per Brunonem archiepiscopum, elegimus ad episcopium Rhemensis Odalricum illustrem clericum, Hugonis cuiusdam comitis filium, fauente Lothario rege, cum regina matre, præfatoque Brunone quique Rhemis ordinatur ab episcopis Vvidone Suesonico, Roricone Laudunenfi, Gibuino Catalaunensi, Hadulfo Nouiomenfi, Vvicfredo Virdunenfi.

NOTA